

Παντελής Τσάβαλος, Οκτώβριος 2006

ΝΕΟΛΙΘΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ο κατάλογος της Έκθεσης του 1996 έχει πολύ ενδιαφέροντα κείμενα, όπως και ωραία εικονογράφηση:

- Παπαθανασόπουλος, Γ. Α. (επιμελ.), **Νεολιθικός Πολιτισμός στην Ελλάδα** (κατάλογος έκθεσης Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης), Ίδρυμα Ν. Π. Γουλανδρή, Αθήνα, 1996

Το αυτό ισχύει και για τα παλαιότερα, αλλά κλασικά:

- Παπαθανασόπουλος, Γ., **Νεολιθικά-Κυκλαδικά**, σελ. 28-101, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα, 1981
- Θεοχάρης, Δημήτριος Δ., **Νεολιθική Ελλάς**, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1993

Όπως επίσης και τα αντίστοιχα κεφάλαια από τις γενικές σειρές της Εκδοτικής Αθηνών:

- Ιστορία Ελληνικού Έθνους, τόμος Α, σελ. 48-85, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα
- Σακελλαράκης, Γ., **Πρώιμη Τέχνη**, σειρά *Ελληνική Τέχνη*, τόμος *Η Αυγή της Ελληνικής Τέχνης*, σελ. 13-30, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα, 1994

Τα βιβλία του Χουρμουζιάδη θέτουν ένα πολύ ενδιαφέρον πλαίσιο ερμηνείας. Ενδεικτικά:

- Χουρμουζιάδης, Γ. Χ., **Το Νεολιθικό Διμήνι**, 1979
- Χουρμουζιάδης, Γ. Χ., **Τα νεολιθικά ειδώλια**, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη, 1994
- Χουρμουζιάδης, Γ. Χ., **Αναλογίες**, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη, 1995

Θαυμάσιο το αφιέρωμα της Αρχαιολογίας.

- Περιοδικό **Αρχαιολογία**, τ. 34, (αφιέρωμα *Θεσσαλία*), Αθήνα, Μάρτιος 1990

Για πιο εξειδικευμένα θέματα:

- Παπασευθυμίου-Παπάνθιμου, Α., **Τελετουργικός Καλλωπισμός στο Προϊστορικό Αιγαίο**, σελ. 23-54, εκδόσεις
- Βάνιας, Θεσσαλονίκη, 1997
- Lacy, A. D., **Η Ελληνική Κεραμική της Εποχής του Χαλκού**, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα, 1992, σελ. 6-15

Για τη Νεολιθική περίοδο του Βαλκανικού χώρου αξίζει, για διαφορετικούς λόγους να ανατρέξετε στα:

- **Cucuteni - Ο Τελευταίος Μεγάλος Χαλκολιθικός Πολιτισμός της Ευρώπης** (κατάλογος έκθεσης Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης), Athena publishing and printing house, Bucharest, 1997
- Cimbutas, Marija, **The Goddesses and Gods of Old Europe**, Thames and Hudson, 1982

Για την Ανατολή και τη Δυτική Ευρώπη, καθώς επίσης και για μια γενικότερα ενδιαφέρουσα θεωρία:

- Lewis-Williams, David - Pearce, David, ***Inside the Neolithic Mind. Consciousness, Cosmos and the Realm of the Gods***, Thames and Hudson, London, 2005

Για το θεωρητικό πλαίσιο που καθορίζει τον *τρόπο* που διαβάζουμε το παρελθόν, αξίζει, παρά το ειδικό του ενδιαφέρον, να ανατρέξετε στο εξαιρετικό:

- Hodder, Ian, ***Διαβάζοντας το παρελθόν***, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα, 2002, [*Reading the Past*, Cambridge University Press, 1991]
-

ΠΡΩΤΟΚΥΚΛΑΔΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- Renfrew, Colin, ***Το Κυκλαδικό Πνεύμα***, Harry Abrams., New York-Ίδρυμα Ν. Π. Γουλανδρή, Αθήνα, 1991
- Μαραγκού, Α., (επιμέλεια), ***Η Νάξος στην Τρίτη Χιλιετία π. Χ.***, Ίδρυμα Ν. Π. Γουλανδρή, Αθήνα, 1990
- Ντούμας, Χρ., ***Κυκλαδική Τέχνη***, Αθήνα, 1984
- Ντούμας, Χρ., ***Κυκλαδική Τέχνη***, σειρά *Ελληνική Τέχνη*, τόμος ***Η Αυγή της Ελληνικής Τέχνης***, σελ. 31-130, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα, 1994
- Παπαθανασόπουλος, Γ., ***Νεολιθικά-Κυκλαδικά***, σελ. 103-320, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα, 1981
- Barber, R. L. N., ***Οι Κυκλάδες την Εποχή του Χαλκού***, σελ. 1-146, Εμπορική Τράπεζα Ελλάδος, Αθήνα, 1994
- Getz-Preziosi, Pat, ***Ταξίδι στις Προϊστορικές Κυκλάδες***, Ίδρυμα Ν. Π. Γουλανδρή, Αθήνα, 1989
- Παπασευθυμίου-Παπάνθιμου, Α., ***Τελετουργικός Καλλωπισμός στο Προϊστορικό Αιγαίο***, σελ. 66-75, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη, 1997
- Getz-Preziosi, Pat, ***Sculptures of the Cyclades. Individual and Tradition in the Third Millennium B.C.***, Ann Arbor, 1989
- Zerros, C, ***L'Art des Cyclades***, Editions Cahiers d'Art, Paris, 1957
- Renfrew, C, ***The Emergence of Civilisation. The Cyclades and the Aegean in the Third Millennium B.C.***, Karlsruhe, 1977
- ***Η ανθρώπινη μορφή στην Κυκλαδική τέχνη: Γλυπτά από τις Κυκλάδες***, Ίδρυμα Ν. Π. Γουλανδρή, Αθήνα, 1999
- Getz-Genuie, Pat - Vries, Jack de, ***Personal Styles in Early Cycladic Sculpture***, University of Wisconsin Press, Wisconsin, 2001
- Teja-Bach, Friedrich, ***Η Μορφή της Αρχής. Καλλιτέχνες του 20ου Αιώνα και η Αρχαία Ανατολική Μεσόγειος***, Ίδρυμα Ν. Π. Γουλανδρή, Αθήνα, 2006